

UNIDADE

10 O exército

O EXÉRCITO

- Na Monarquía:
 - O rei ten o mando supremo
 - Está formado só polos patricios.
 - A unidade militar é a lexión formada por 3000 homes.
 - A unidade táctica é a falanxe.
- Coa reforma de Servio Tulio:
 - incorpóranse os plebeos;
 - a lexión aumenta a 4200 homes.
- Na República:
 - Os cónsules teñen o mando supremo.
 - Asígnase por primeira vez unha paga aos soldados.
 - Camilo, xeneral romano, introduce modificacións:
 - substitúe a falanxe polo manípulo como unidade táctica,
 - cambia a estrutura da lexión: 30 manípulos dispostos en 3 filas: **hastāti**, **principēs**, e **triarii**.
 - Mario, outro xeneral romano, fai modificacións importantes:
 - profesionaliza o exército;
 - aumenta a 6000 o número de soldados da lexión;
 - substitúe o manípulo pola cohorte como unidade táctica;
 - cambia a estrutura da lexión: 10 cohortes;
 - cada cohorte comprende 3 manípulos;
 - un manípulo consta de 200 homes;
 - reorganiza as tropas auxiliares.
- No Imperio:
 - O emperador ten o mando supremo.
 - Non hai cambios na súa estrutura nin no seu funcionamento.
 - A diferenza coas etapas anteriores está en:
 - a súa función: manter as fronteiras do Imperio;
 - a súa actitude: produciuse unha maior relaxación da disciplina.
- O campamento romano, **castra**:
 - Ten un trazado rectangular.
 - Está protexido por un terraplén **agger**, sobre o que se levanta o **vallum**.
 - Rodéao un foxo, **fossa**.
 - No interior, está cruzado por dúas vías perpendiculares: **via principālis** e **via praetoria**.
 - No centro, sitúanse a tenda do xeneral, a ara e os estandartes.

FLEXIÓN NOMINAL

GRAOS DO ADXECTIVO: O COMPARATIVO

- En latín, e en galego e castelán, distínguense dous graos: comparativo e superlativo.
- O grao comparativo, á súa vez, pode ser:
 - de inferioridade,
 - de igualdade e
 - de superioridade.
- En latín estes exprésanse:

COMPARATIVO	FORMAS	2º TERMO
De inferioridade	minus + adxectivo	quam + caso do 1º
De igualdade	tam + adxectivo	quam + caso do 1º
De superioridade	magis/plus + adxectivo	quam + caso do 1º
	-ior (m. e f.), -ius (n.)	- quam + caso do 1º - ablativo sen quam *

* Só se o primeiro termo vai expresado en nominativo ou en acusativo.

- En latín, **o comparativo de superioridade** adoita expresarse engadindo ao tema do adxectivo, que se obtén ao suprimir a terminación propia do xenitivo singular, os sufixos **-ior/-ius**, resultando un adxectivo da 3ª declinación. O primeiro deles utilízase para o masculino e o feminino, o segundo, **-ius**, para o neutro. Así, de **altus**, **-a**, **-um** obteríamos **altior**, **altius**, que se declina como segue:

CASO	SINGULAR		PLURAL	
	MASC. E FEM.	NEUTRO	MASC. E FEM.	NEUTRO
Nominativo	altior	altius	altiōres	altiōra
Vocativo	altior	altius	altiōres	altiōra
Acusativo	altiōrem	altius	altiōres	altiōra
Xenitivo	altiōris	altiōris	altiōrum	altiōrum
Dativo	altiōri	altiōri	altioribus	altioribus
Ablativo	altiōre	altiōre	altioribus	altioribus

Realiza as actividades do PENSVM 1 e do 2

FLEXIÓN VERBAL

FORMAS NOMINAIS DO VERBO: O PARTICIPIO

- Formación dos participios:

VOZ	PRESENTE	PERFECTO	FUTURO
ACTIVA	tema de presente + -nti- + as terminacións da 3ª, tema en -i amans, -antis	---	tema de supino + -ur- + -us, -a, -um amaturus, -a, -um
PASIVA	---	tema de supino + -us, -a, -um amatus, -a, -um	tema de presente + nd- + -us, -a, -um amandus, -a, -um

- A declinación dos participios acabados en **-us, -a, -um** é coma do adxectivo **bonus, -a, -um**.
- A declinación do participio de presente do verbo **amo (amans, -antis)** é a seguinte:

CASO	SINGULAR		PLURAL	
	MASC. E FEM.	NEUTRO	MASC. E FEM.	NEUTRO
Nominativo	amans*	amans*	amantes	amantia
Vocativo	amans*	amans*	amantes	amantia
Acusativo	amantem**	amans*	amantes	amantia
Xenitivo	amantis	amantis	amantium	amantium
Dativo	amanti	amanti	amantibus	amantibus
Ablativo	amanti/e**	amanti/e**	amantibus	amantibus
<p>* A forma amans constitúe o resultado dos cambios fonéticos experimentados pola orixinaria amantis: *amantis > *amants > *amanss > amans.</p> <p>** Nestes casos, o i do tema transformouse en e por influencia dos temas en consonante. Con todo, ás veces, aparece o primitivo ablativo en i.</p>				

- Para a tradución dos participios consulta o texto da unidade.

Realiza as actividades do PENSVM 3 e do 4

- Construción sintáctica:

PARTICIPIO	CARACTERÍSTICAS	TRADUCCIÓN
CONCERTADO	<ul style="list-style-type: none"> - Pode estar en calquera caso. - Concerta en xénero, número e caso cun substantivo da oración que desempeña unha función sintáctica dentro dela. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tradúcese a continuación da palabra coa que concerta xunto cos seus complementos, se os ten. - Se é de presente, tradúcese polo xerundio ou por unha subordinada de relativo co verbo en presente ou pretérito imperfecto de indicativo en voz activa. - Se é de perfecto, polo participio ou pola subordinada adxectiva co verbo en pretérito perfecto ou pluscuamperfecto de indicativo en voz pasiva. - Se é de futuro activo, pola subordinada de relativo cunha perífrase verbal que indique inminencia, intención ou finalidade.
ABSOLUTO	<ul style="list-style-type: none"> - Equivale a unha subordinada circunstancial. - O participio só pode estar en caso ablativo. - Concerta en xénero, número e caso, ablativo, cun substantivo. Forma con el unha oración. - Nela o substantivo desempeña a función sintáctica de suxeito; por iso este ablativo nunca vai rexido de preposición. - Adoita aparecer delimitada por comas 	<ul style="list-style-type: none"> - En primeiro lugar tradúcese o participio, que: <ul style="list-style-type: none"> - Se é de presente tradúcese polo xerundio. - Se é de perfecto, polo participio. - A continuación tradúcese o substantivo que desempeña a función sintáctica de suxeito do participio.

Realiza as actividades do PENSVM 5

ORACIÓNS SUBORDINADAS SUBSTANTIVAS INTRODUCIDAS POR CONXUNCIÓN.

- As oracións subordinadas substantivas ou completivas:
 - Equivalen a un substantivo.
 - Desempeñan as funcións sintácticas de suxeito, complemento directo, atributo e aposición.
 - Para realizar a función de complemento directo, deben complementar a un verbo transitivo.
 - Para a de suxeito, a un verbo intransitivo, pasivo, copulativo ou impersonal.
 - Para a de atributo, a un copulativo.
 - Cando realizan a función de aposición, adoitan explicar a un pronome demostrativo neutro.
 - Subdivídense en tres clases distintas
 - As introducidas por conxunción.
 - As interrogativas indirectas.
 - As de infinitivo.
 - Nesta Unidade prestamos especial atención as introducidas polas conxuncións **VT**, **NE** e **QUOD**.

- **VT**
 - O verbo exprésase en modo subxuntivo.
 - Tradúcese por *que*, pero se completa a un verbo de temor (temer, ter medo) a súa tradución é *que non*.
- **NE**
 - O verbo exprésase en modo subxuntivo.
 - Tradúcese por *que non*, pero se completa a un verbo de temor (temer, ter medo) a súa tradución é *que*.
- **QUOD**
 - O verbo exprésase en modo indicativo.
 - Tradúcese por *que, o feito de que*.

Realiza as actividades do PENSVM 6

LÉXICO

Revisa na Unidade a evolución dos grupos consonánticos **-MN-**, **-GN-**, **-NG-**, **-NI-** e **-NE-** en posición interior e seguidos dunha vogal.

Realiza o apartado das Actividades de repaso